

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Tos/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621010095
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Sninský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8621010095.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sninského a sudcov Mgr. Iva Maruščáka a JUDr. Moniky Halkociovej, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30.09.2021, v trestnej veci J.. V. Š., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona / ďalej len Tr. zák./ a iné, v konaní o návrhu na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou J.. V. Š., o sťažnosti J.. V. Š. proti uzneseniu Okresného súdu Svidník sp. zn. 3Nt/1/2021 zo dňa 17.08.2021, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť J.. V. Š. z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. J.. V. Š., nar. XX.XX.XXXX v A., trvalé bytom V. XXX, Y.. B., uložil ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, podal J.. V. Š. sťažnosť, ktorú následne prostredníctvom svojho obhajcu odôvodnil tým, že podľa jeho názoru nebol jednoznačný záver, že sa stal skutok, z ktorého bol obvinený, nepovažoval zápisnicu o trestnom oznámení za dôkazy zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku /ďalej len Tr. por./, keďže ju mala nahradiť výpoveď poškodenej po vznosení obvinenia a výpoveď poškodenej bola potom osamotenou oproti výpovedi obvineného, ktorý svoju vinu poprel, a ani znalecký posudok W.. Č. o špecifickej vierohodnosti výpovede poškodenej nepredstavuje také potvrdenie vierohodnosti, ktoré by umožnilo záver, že výpoveď poškodenej nebola skreslená, prípadne fabulovaná, keď znalkyňa u nej zistila zvýšené lži skóre. Ďalej dodal, že ani požiadavka nebezpečnosti pobytu páchatel'a na slobode nevyplývala zo žiadneho dôkazu a považoval prijatý záver za abstraktný a arbitrárny. Odkazoval na vyjadrenia znalkyne V.. H., ktorá sa vyjadrovala pojmami znamenajúcimi len možnosť a vyjadrila odporúčanie nariadiť ochrannú psychiatrickú liečbu. Poukazoval aj na to, že podľa jeho názoru mohol súd výsluchom svedka, výsluchom poškodenej zistiť, či J.. V. Š. dodržiaval liečebné postupy a užíval lieky, pričom súd odkazoval na výpoveď V.. K., že tento nezistil u menovaného nedodržiavanie predpísanej farmakoterapie a že tento svedok len uvádzal, že toto zistenie neznamená automaticky, že pacient ju aj skutočne dodržiaval. Záverom odkazoval na uznesenie NS SR sp. zn. 3Tdo/16/2015 zo dňa 06.05.2015 a uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS/679/2014 zo dňa 09.10.2014, v zmysle ktorého samotné odporúčanie znalcov - lekárov, či je alebo nie je vhodné páchatel'ovi protiprávneho činu uložiť ochranné liečenie, nie je dostatočným podkladom na rozhodnutie súdu o tejto otázke a také rozhodnutie môže súd vydať až na základe zhodnotenia všetkých dôkazov prichádzajúcich do úvahy. V podstate na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 Tr. por..

Na základe takto podanej sťažnosti preskúmal krajský súd v zmysle ustanovenia § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzajúce, a dospel k nasledovným záverom.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zák., súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. d) alebo ak páchatel' činu inak trestného nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Podľa § 74 ods. 1 Tr. zák., ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno, vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

Ochranné liečenie je vo svojej podstate opatrením, ktorého účelom je predchádzať trestnej činnosti tým, že obvinený bude, hoci aj napriek svojmu nesúhlasu, podrobený zdravotnej starostlivosti, v danom prípade psychiatrickej povahy práve preto, aby z jeho strany pominulo nebezpečenstvo pre spoločnosť, aby v budúcnosti z jeho strany nedochádzalo k správaniu, ktoré by malo povahu protispoločenskej činnosti, predovšetkým trestného činu a aby jeho pobyt na slobode prestal byť s takýmto akútnym rizikom spojený.

Psychiatrické ochranné liečenie, ako jedno z ochranných opatrení, je teda súdom ukladané (v danom prípade ako dôsledok činu inak trestného) v záujme ochrany spoločnosti pred trestnými činmi alebo činmi inak trestnými (§ 31 ods. 3 Tr. zák.).

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa OKP, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Svidník ČVS: ORP-150/VYS-SK-2020 zo dňa 28.08.2020 začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. a na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v predmetnom uznesení, no následne, po vykonanom dokazovaní ešte v prípravnom konaní, uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Svidník č. k. Pv 289/20/7712 zo dňa 08.04.2021, právoplatne dňa 04.05.2021, bolo toto trestné stíhanie obvineného J.. V. Š. zastavené z dôvodu, že obvinený nebol v čase činu pre nepričetnosť trestne zodpovedný. Dňa 21.06.2021 prokurátor Okresnej prokuratúry Svidník podal návrh na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou práve z dôvodu, že J.. V. Š., ako páchatel' činu inak trestného, nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Okresný súd správne zameral dokazovanie na to, či v danom prípade, v osobe J.. V. Š., ide o páchatel'a činu inak trestného, či bolo preukázané, že tento páchatel' nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a v prípade pozitívnej odpovede na tieto otázky, či pobyt J.. V. Š. na slobode je nebezpečný. Okresný súd pritom rozhodol na základe zhodnotenia všetkých dôkazov prichádzajúcich do úvahy.

Okresný súd sa tak zaoberal otázkou toho, či skutok, z ktorého bol J.. V. Š. pôvodne obvinený a pre ktorý bolo trestné stíhanie zastavené, a teda, či práve menovaný bol páchatel'om tohto skutku a správne poukázal na obsah dôkazov, z ktorých vyvodil, že J.. V. Š. jeho páchatel'om bol. Aj nadriadený súd v tomto smere odkazuje na opakované usvedčujúce výpovede poškodenej V.. R. Š., ktorej zápisnice boli okresným súdom prečítané po splnení zákonných požiadaviek a ktoré v podstate zodpovedali už jej prvotnému, trestnému oznámeniu. Znalecký posudok W.. Q. Č. bol tiež prečítaný, a vo vzťahu k podstate sťažnostných námietok v tomto smere z jeho obsahu vyplynulo, že po psychologickom vyšetrení poškodenej V.. R. Š., táto vysoko pravdepodobne v čase páchania činu sťažovateľa nevykazovala známky poruchy osobnosti, ani forenzne podstatných klinických zmien, reprodukované zapamätané bolo u nej dostatočne kvalitné a vyšetrením nebola preukázaná prítomnosť ani pravých ani nepravých konfabulácií a teda poškodená nemala sklon doplniť prípadné pamäťové medzery vlastným novovyprodukovaným materiálom odlišným od spomienok a nemala sklon skresľovať reprodukované spomienky, pričom znalkyňa u nej nezistila ani účelové ani stimulačné mechanizmy, ani sklon poškodiť osobe sťažovateľa a keď priznávala svoje nestabilné citové rozpoloženie, to skôr potvrdzovalo jej vierohodnosť. Keďže znalkyňa sa potom jasne vyjadrila, že nezistila podstatné oslabenie všeobecnej ani špecifickej vierohodnosti poškodenej, bolo nepodstatné, že ako výsledok možnej sociálnej naivity poškodenej konštatovala aj zdiagnostikovanie zvýšeného lži skóre.

Obvinený tiež súhlasil s prečítaním znaleckého posudku V.. K. H.Í., ktorá poukázala na svoje zistenia z vyšetrenia duševného stavu menovaného a poukázala na to, že v čase skutku trpel na vážnu duševnú poruchu, a to bipolárnu afektívnu poruchu, prejavujúcu sa epizódami mánie alebo hypománie /v ktorej bol v čase spáchania predmetného skutku/ a depresívnymi epizódami, pričom jeho motivácia v konaní bola chorobná a bola výsledkom vychýlenia nálady, chybného myslenia a úsudku do takého stupňa, že jeho ovládacia a rozpoznávacía schopnosť bola forenzně psychiatricky významnou mierou znížená až vymiznutá. Prítom ide o poruchu, ktorá nie je len prechodná a je nutné, aby pravidelne pacient užíval ordinované lieky, aby sa jeho stav nezhoršil, keď pri nedodržiavaní liečby existuje vysoké riziko zhoršenia zdravotného stavu, čo zakladá nebezpečenstvo nielen pre okolie, ale dokonca aj pre neho samotného. Nebol predložený dôkaz spochybňujúci usvedčujúce dôkazy.

So závermi okresného súdu sa preto krajský súd v podstate stotožnil. Skutočnosť, že J.. V. Š. spáchal predmetný skutok, ktorý napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák., vyplynula z dôkazov, ktoré boli v prejednávacom prípade zabezpečené a vykonané ešte v rámci prípravného konania, pričom vyvedeniu trestnej zodpovednosti menovaného zabránila len okolnosť, že v čase činu inak trestného nebol pre nepríčetnosť trestne zodpovedný. Bolo teda plne odôvodnené urobiť záver, aký urobila Okresná prokuratúra vo Svidníku, keď zastavila trestné stíhanie nie z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa stal skutok, z ktorého bol sťažovateľ obvinený, alebo že by nebolo preukázané, že skutok spáchal menovaný obvinený, ale až z dôvodu, že tento nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný.

Pokiaľ sa potom znalkyňa vyjadrila spôsobom, že odporúča zvážiť u J.. V. Š. nariadenie ochrannej psychiatrickej liečby ambulantnou formou ako postačujúcu, len rešpektovala skutočnosť, že nie ona, ako znalkyňa, ale súd, je jediný oprávnený a zároveň povinný /po splnení zákonných požiadaviek/ rozhodnúť o nariadení takej liečby. Rovnako, ako strany trestného konania, aj znalkyňa je oprávnená nanajvyššie odporúčať či neodporúčať nariadenie ochrannej liečby.

Nebezpečnosti pobytu J.. V. Š. na slobode pre spoločnosť nasvedčujú aj aktuálne poznatky o jeho zdravotnom stave vyplývajúce z výpovede lekára - psychiatra V.. F. K., u ktorého sa sťažovateľ lieči dobrovoľne. Tento odborný lekár, ako svedok, okresnému súdu vypovedal, že bez liečby dané ochorenie dekompenzuje, prechádza zo stavu depresie do stavu mánie a nie je možné určiť ani časové obdobie jednak samotného cyklovania, ani dĺžku trvania jedného cyklu, pričom užívanie alkoholu zo strany pacienta môže spôsobiť, že pacient zabudne užiť lieky a môže k tomu dochádzať k poruchám pamäte, koncentrácie a k útlmu.

Treba poukázať na skutočnosť, že pred spáchaním činu inak trestného, sťažovateľ dobrovoľne nastúpil ambulantnú liečbu u tohto odborného lekára, jeho zdravotný stav bol opakovane kvalifikovaný ako stabilizovaný /02.07.2020 a 05.08.2020/, no napriek tomu predmetný čin inak trestný spáchal. Pri tak závažnej psychiatrickej diagnóze, ktorá nemá prechodný charakter, je nevyhnutné v záujme zdravia samotného sťažovateľa a v záujme účelu ochranného liečenia, aby povinná ochranná psychiatrická liečba bola striktné dodržiavaná. Táto požiadavka v podobe nevyhnutnosti, aby pacient pravidelne bral predpísané lieky zodpovedá samotnému záveru znalkyne i vyššie uvedeného odborného lekára, aby sa predišlo opätovnému porušovaniu záujmov chránených Trestným zákonom zo strany sťažovateľa.

Zo znaleckého dokazovania vyplýva závažná povaha duševnej poruchy sťažovateľa, ktorá viedla až k absencii nielen ovládacej schopnosti, ale aj jeho schopnosti rozpoznať protiprávnosť činu, pričom niet podkladu pre záver, že by účel ochranného liečenia nemohol byť dosiahnutý už ambulantnou formou, teda liečením nespojeným s obmedzením osobnej slobody sťažovateľa. Tomu nasvedčujú aj osobnostné črty, keď sa dobrovoľne podujal vykonať nielen ambulantnú zdravotnú starostlivosť v danom smere, ale aj zdravotnú starostlivosť spojenú s hospitalizáciou. Možno teda dodať, že vzhľadom na doterajšie liečenie zdravotného dôvodu nepríčetnosti sťažovateľa možno očakávať, že účel liečenia by mohol byť splnený už ambulantnou formou.

Povaha duševnej poruchy, jej nie prechodný charakter, nevyhnutnosť dodržiavania liečby s tým, že v prípade jej porušenia by vysoko pravdepodobne došlo konaním J.. V. Š. k vzniku nebezpečenstva pre spoločnosť, aj podľa názoru nadriadeného súdu, môžu viesť k jedinému záveru, a to, že pobyt J.. V. Š. na slobode je bez tejto liečby nebezpečný.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, aj krajský súd dospel potom k záveru, že podmienky pre uloženie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou J.. V. Š. boli splnené.

Pretože ani v konaní, ktoré napadnutému uzneseniu prechádzalo, krajský súd nezistil chyby, ktoré by odôvodnili zrušenie napadnutého uznesenia a nezistiac dôvod pre zrušenie, či zmenu napadnutého rozhodnutia v prospech J.. V. Š., krajský súd jeho sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté jednomyseľne.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.